

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. №. *01-00-1144* 28. 08. 2015

ДО
Г-Н ДИМИТЪР ЛАЗАРОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВРЕМЕННАТА
КОМИСИЯ ЗА ОБСЪЖДАНЕ НА
ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И
ДОПЪЛНЕНИЕ НА
КОНСТИТУЦИЯТА НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш № ВКПК- 553-68-3/31.07.2015 г.

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: *Проект на Закон за изменение и допълнение на Конституцията на Република България, № 554-01-144, внесен от Цецка Цачева и група народни представители на 24 юли 2015 г.*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЛАЗАРОВ,

Министерството на правосъдието подкрепя внесеня законопроект в неговата цялост. Предлаганите конституционни промени съответстват в значителна степен на стандартите и препоръките по отношение независимостта и организацията на съдебната власт, приети от органи на Съвета на Европа и Европейския съюз. Със законопроекта се изпълняват и основни мерки, заложиени в Актуализираната стратегия за продължаване на съдебната реформа, одобрена от Народното събрание през м. януари 2015 г.

1. Относно разделянето на ВСС на съдийска и прокурорска колегия

С конституционната реформа на структурата и организацията на ВСС чрез създаване на съдийска и прокурорска колегии, които да осъществяват самостоятелно кадрови и дисциплинарни правомощия по отношение съдиите, прокурорите и следователите, се цели да се гарантира независимостта на съдебната власт и на нейните органи. Изключването на възможността за неправомерно влияние в процеса на кариерно израстване на магистратите създава допълнителни гаранции за безпристрастност, обективност и неутралност при осъществяване на правораздавателната дейност.

Разделянето на ВСС на две колегии, които упражняват независимо и самостоятелно своите кадрови и дисциплинарни правомощия, съответства в значителна степен на препоръките на *Венецианската комисия* и на *Консултативния съвет на европейските съдии* (КСЕС). В същото време следва да се има предвид, че едно по-високо представителство на съдиите в съдийската колегия, при спазване на принципа „съдии, избрани от съдии“ в по-голяма степен би отговорило на отправените конкретни препоръки.¹

Също така, една от последователно отправените препоръки от Венецианската комисия към страната - изборът на членовете на ВСС от парламентарната квота да се извършва с *квалифицирано мнозинство от 2/3 от народните преставители* - не е адресирана в подготвените промени. Приемането на подобно конституционно изискване в значителна степен може да гарантира независимостта от политическо влияние по отношение на избраните от парламента членове на ВСС.

Във връзка с действащата разпоредба на чл. 131, предвиждаща решенията на ВСС по кариерни и дисциплинарни въпроси да се приемат с тайно гласуване, се нуждае от прецизиране в съответствие с промяната в структурата на ВСС. От съдържателна гледна точка следва да се обсъди възможността тези решения да се вземат с явно гласуване, така както е предвиждала първоначалната редакция на конституционния текст. Възстановяването на процедурата с явно гласуване ще има позитивен ефект относно подобряването на легитимността и прозрачността на процеса и повишаване на доверието в самия орган. Също така явното гласуване ще даде възможност за упражняване на обществен и професионален мониторинг върху дейността на членовете на ВСС. Въвеждането на явното гласуване в по-голяма степен съответства на демократичните практики за упражняване на публичната власт, доколкото съдейства за предотвратяване на злоупотребите и скритите договаряния между различни лобита.

¹ *Opinion No 444 /2007 on the Constitution of Bulgaria*, European Commission for Democracy through Law (Venice Commission), CDL –AD (2008)009

Становище № 10 (2007) на КСЕС относно “Съветът на съдебната власт в служба на обществото”

2. Относно участието на министъра на правосъдието в заседанията на пленума и колегиите на ВСС

Предлаганата редакция на конституционните разпоредби в по-голяма степен съответства на изискването за независимост на съдебната власт от политическите клонове на властта, когато се обсъждат и решават кадрови и дисциплинарни въпроси на магистратите. Конституционният законодател е предвидил в действащия чл. 130а, т. 3 достатъчно значимо правомощие на министъра – да прави предложения във връзка с кариерното израстване и дисциплинарното производство по отношение на магистратите. Въпрос на поддържане на адекватен конституционен баланс между съдебната и изпълнителната власт е министърът да не участва активно в обсъждането на направените предложения. В този смисъл предложената нова редакция на конституционната разпоредба следва да бъде подкрепена.

В същото време, с оглед принципите на сътрудничество и взаимодействие между властите, напълно обосновано е министърът да продължи да председателства заседанията на пленума на ВСС, доколкото там се обсъждат общи за съдебната власт организационни въпроси, включително свързани с организацията на квалификацията на магистратите, с определянето на съдебната карта на органите на съдебната власт, както и финансово-материални въпроси, свързани с бюджета на съдебната власт и управляване на недвижимото имущество на съдебната власт.

3. Относно правомощията на пленума на ВСС

От редакция и прецизиране се нуждае и текстът на новия чл. 130а, ал. 6, т. 1 от законопроекта – относно приемането от пленума на ВСС на проект на бюджет на съдебната власт. Доколкото бюджетът на съдебната власт е самостоятелен, но се включва като част от закона за държавния бюджет, трудно може да се обоснове защо пленумът на ВСС да го внася за разглеждане в Народното събрание. Според действащата конституционна процедура по отношение на бюджета на съдебната власт се упражнява споделена компетентност между ВСС и министъра на правосъдието, от една страна, и Министерският съвет и НС, от друга. От тази гледна точка, текстът не е достатъчно прецизен, поради което частта относно внасянето в НС може да отпадне като се запази досегашната процедура.

4. Относно новите правомощия на Инспектората към ВСС

По отношение на уредбата на нови правомощия на Инспектората към ВСС да прави проверки за конфликт на интереси и неправомерно влияние на органите на съдебната власт, както и да проверява пълнотата и верността на имуществените декларации, следва да се изтъкне, че по този начин в по-голяма степен е гарантирана независимостта на органите на съдебната власт, предвид и

необходимостта в определени случаи проверките да се извършват и във връзка с висящи съдебни производства. Също така, концентрирането в един орган на извършваните проверки в по-голяма степен създава условия за ефективното им осъществяване.

Следва да се обсъди възможността членовете на Инспектората, в зависимост от професионалния си профил, да бъдат разпределени да извършват проверки на отделните органи на съдебната власт.

5. Относно подобряване достъпа на гражданите до Конституционния съд

Предвиденото специално правомощие на Висшия адвокатски съвет (чл. 150, ал. 4 от проекта) да сезира пряко КС с искане за установяване противоконституционност на закон, с който се нарушават права и свободи на гражданите, дава възможност за непряка конституционна жалба. По този начин в по-голяма степен конституционните права и свободи ще бъдат защитени като се избягва рискът от необосновано сезиране на КС с множество жалби от отделни граждани, които в голямата си част биха били обявени за недопустими.

Същевременно е необходимо да се обсъди възможността за включване на редовните съдилища (упражняващия вториинстанционен съдебен контрол) като субекти на инициатива за упражняване на конкретен конституционен контрол. Предоставянето на вториинстанционните съдилища на такова правомощие би допринесло за защитата на конституционните права и свободи, за укрепването на конституционната законност и би създавало допълнителни гаранции за независимостта на съдиите.

В заключение, Министерството на правосъдието счита, че представеният Законопроект за изменение и допълнение на Конституцията на Република България в значителна степен съответства на необходимостта от продължаване на реформата на съдебната власт в съответствие с международните стандарти и препоръки и заявената политическа воля на правителството и парламента. Приемането на предложените конституционни промени заедно с развитите на законово ниво структурни и организационни мерки ще гарантира независимо, безпристрастно, предвидимо и ефективно правосъдие за всички български граждани.

С уважение,

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

